

Zakaj je pomembna zgodovina. Od mestnih držav do prvih imperijev (Prve civilizacije)

Suzana Rauter

Načrt pisnega preizkusa

Minimalna raven znanja (50 % nalog na minimalni ravni = 40 % znanja in razumevanja, 10 % dela z zgo. viri)	Število nalog na ravni: 6 nalog	Število točk za naloge na minimalni ravni: 20 t (50 %)	Dosežejo jo dijaki in dijakinje za oceno 2.
Temeljna raven znanja (30 % nalog na temeljni ravni = 20 % znanja in razumevanja, 10 % dela z zgo. viri)	Število nalog na temeljni ravni: 6 nalog	Število točk za naloge na temeljni ravni: 13 t (32,5 %)	Dosežejo jo dijaki in dijakinje za oceni 3 ali 4.
Višja raven znanja (20 % nalog na višji ravni = 10 % znanja in razumevanja, 10 % dela z zgo. viri)	Število nalog na višji ravni: 3 naloge	Število točk za naloge na višji ravni: 7t (17,5 %)	Dosežejo jo dijaki in dijakinje za oceni 4 ali 5.

Meja med ocenami

Ocena	Število točk	Odstotki
Odlično	36-40	Nad 90-100 %
Prav dobro	32-35	Nad 80-90 %
Dobro	26-31	Nad 65-80 %
Zadostno	20-25	Od 50 do 65 %
Nezadostno	Do 19	Do 50 %

Podrobni načrt pisnega preizkusa

Širša tema/ Učni sklop	Pričakovani dosežek/rezultat	Naloga (strukturirana naloga, naloge objektivnega tipa, naloge kratkih odgovorov, navodila) – (z označbo števila nalog za minimalni nivo (M1), temeljni nivo (T1) in višji nivo znanja (V1)	Predvidene rešitve in točke	Kriterij/ Nivo znanja
Zakaj je pomembna zgodovina?	Uporabijo osnovno zgodovinsko terminologijo, orientirajo se v času in prostoru; izberejo in uporabijo verodostojne informacije; oblikujejo svoje sklepe, mnenja in stališča; izkažejo pozitiven odnos do varovanja kulturne dediščine.	1. naloga DOPOLNI	3 t 7 p = 3 t 6, 5 p = 2 t 4, 3 p = 1 t	Znanje in razumevanje Minimalna raven
		2. naloga NARIŠI	4 t Vsak pravilno vrisan primer = 1 t.	Znanje in razumevanje Minimalna raven
		3. naloga RAZVRSTI	3 t 6 p = 3 t 5, 4 p = 2 t 3, 2 p = 1 t	Znanje in razumevanje Minimalna raven
		4. naloga POVEŽI	3 t 6 p = 3 t 5, 4 p = 2 t 3, 2 p = 1 t	Znanje in razumevanje virov Temeljna raven
		5. naloga POJASNI	3 t Vsaka pojasnjena naloga = 1 t.	Znanje in razumevanje Temeljna raven
		6. naloga ZAKAJ	2 t Ena za utemeljitev povezano z vzroki, druga s posledicami.	Znanje in razumevanje Temeljna raven

<p>Od mestnih držav do prvih imperijev – prazgodovina in prve civilizacije</p>	<p>Razložijo pojem neolitske revolucije;</p> <p>opredelijo območje in čas nastanka prvih civilizacij;</p>	<p>7. naloga DOPOLNI BESEDILO</p>	<p>4 TOČKE</p> <p>8 p = 4 t 7, 6 p = 3 t 5, 4 p = 2 t 3, 2 p = 1 t</p>	<p>Znanje in razumevanje</p> <p>Minimalna raven</p>
	<p>sklepajo o povezanosti naravnih in gospodarskih razmer;</p>	<p>8. naloga USTREZNO POVEŽI</p>	<p>3 t</p> <p>6 p = 3 t 5, 4 p = 2 t 3, 2 p = 1 t</p>	<p>Znanje in razumevanje</p> <p>Minimalna raven</p>
	<p>analizirajo značilnosti različnih državnih oblik;</p>	<p>9. naloga UPORABA ZEMLJEVIDA</p>	<p>3 t</p> <p>6 p = 3 t 5, 4 p = 2 t 3, 2 p = 1 t</p>	<p>Znanje in razumevanje</p> <p>Minimalna raven</p>
	<p>znajo zbrati in izbrati informacije, ter kritično presojsati njihovo verodostojnost;</p>	<p>10. naloga RAZBERI IZ VIRA</p>	<p>3 t</p> <p>Vsak smiselni odgovor 1 t.</p>	<p>Znanje in razumevanje, analiza, vrednotenje ...</p> <p>Višja raven</p>
	<p>znajo oblikovati svoje sklepe, mnenja, stališča;</p>	<p>11. naloga RAZLAGA IN PRIMERJAVA POJMOV</p>	<p>2 t</p> <p>Za podobnosti, za razlike.</p>	<p>Primerjava podobnosti in razlik</p> <p>Višja raven</p>
	<p>se znajo učinkoviti izražati;</p>	<p>12. naloga OB VIRU POJASNI</p>	<p>3 t</p> <p>Za pojasnilo vsakega sloja = 1 t.</p>	<p>Znanje in razumevanje, pojasnjevanje,</p> <p>Temeljna raven</p>
	<p>izkažejo pozitiven odnos do pomena in varovanja kulturne dediščine.</p>	<p>13. naloga VIR OVREDNOTI</p>	<p>2 t</p> <p>za poimenovanje = 1 t, za vrednotenje = 1 t</p>	<p>Znanje, vrednotenje</p> <p>Temeljna raven</p>
		<p>14. naloga VIR ANALIZA BESEDILA</p>	<p>2 t</p> <p>za podatke iz vira = 1 t, za utemeljitev = 1 t</p>	<p>Znanje in utemeljevanje</p> <p>Višja raven</p>

Točkovnik za pisno preverjanje

1. naloga

Napiše leto svojega rojstva, ki se ne točkuje. V prazne okvirčke vpiše: 10, 20, 1, 14, leto maminega rojstva se ne točkuje, ustrezno dodeli leta dvajsetega stoletja glede na izbrano letnico, 8 pr. kr.

7 pravih = 3 t

5, 6 p = 2 t

4, 3 p = 1 t

2. naloga

Pravilno vrisan stari vek z začetkom in koncem se točkuje z 1 t. Enako tudi za 1. tisočletje, leto 3 OI je 768 pr. Kr. in še ena točka za pravilno vrisano 7. stol. pr. Kr.

3. naloga

4, 1, 6, 2, 3, 5

6 p = 3 t

5, 4 p = 2 t

3, 2 p = 1 t

4. naloga

Vire pravilno poveže.

6 p = 3 t

5, 4 p = 2 t

3, 2 p = 1 t

5. naloga

Pri pojasnilu uporabi: Zbiranje gradiva, obdelava, hranjenje, restavriranje, razstavljanje ... in preostale strokovno utemeljene razlage. Za tri pojasnila dobi 3 t, za dve pojasnili 2 t ... za samo naštete naloge 1 t.

6. naloga

1 t za utemeljitev vzrokov, 1 t za posledice.

7. naloga

Na prazne črte vstavijo: lov, nabiralništvo, poljedelstvo, živinoreja, vasi, kamen, kosti, les.

8 p = 4 t,

7, 6 p = 3 t

5, 4 p = 2 t

3, 2 p = 1 t

8. naloga

Rešitev je. 5, 1, 6, 3, 2, 4.

6 p = 3 t

5, 4 p = 2 t

3, 2 p = 1 t

9. naloga

1 Nil, 2 Evfrat, 3 Tigris, 4 Ind, 5 Modra reka (Jang Ceng Jang), 6 Rumena reka (Hoang He)

6 p = 3 t

5, 4 p = 2 t

3, 2 p = 1 t

10. naloga

Iz besedila razbere odgovor na prvo vprašanje (1 t), smiselno sklepa in zapiše nekaj poklicev (1 t), s pomočjo besedila opredeli odnos do znanja (1 t).

11. naloga

Podobnosti – preproste oblike verovanja (1 t).

Razlike – Totemizem: verovanje v simbole rastlinskega in živalskega izvora.

Animizem: verovanje v duše in duhove (1 t).

12. naloga

Družbo na podlagi vira razdeli v tri sloje. Za pojasnilo vsakega sloja dobi 1 t, skupaj 3 t.

13. naloga

Za poimenovanje Kamen iz Rosette dobi 1 t.

Ovrednotenje 1 t.

14. naloga

Na vsa vprašanja odgovori s pomočjo besedila. Vsak strokovno ustrezen odgovor se točkuje z 1 t, skupaj dobi 2 t.

Analiza pisnega preizkusa

1. Indeks težavnosti

Zaporedna številka naloge	Indeks težavnosti
1	83 %
2	68 %
3	59 %
4	100 %
5	65 %
6	70 %
7	88 %
8	80 %
9	82 %
10	79 %
11	94 %
12	93 %
13	24 %
14	77 %

2. Analiza odgovorov

Prvi test v prvem letniku je namenoma sestavljen tako, da dijaki lahko dosežejo dobre rezultate.

Pri prvih treh nalogah (1/4 vseh točk) sem preverjala znanje in razumevanje časovne orientacije. Dijaki so samo vstavljali, razvrščali ali risali na časovni premici dane podatke. Pojavljale so se klasične napake – uporabili so napačno stoletje ali desetletje, napak ni bilo veliko.

Pri nalogi 4 so povezovali sliko zgodovinskega vira z ustrežno skupino. Večjih napak ni bilo.

Pri nalogi 5 so pojasnjevali naloge muzejev oz. muzejskih kustosov. Pričakovala sem, da bodo imeli pri reševanju težave, ker dijaki neradi odgovarjajo v celih stavkih. Točke so izgubili tisti, ki so naloge samo našteli.

Naloga 6 je zahtevala dve pojasnili (ali čas in prostor ali vzroke in posledice). Tudi pri tej nalogi se je pokazalo, da jih bolj muči površnost pri njihovih odgovorih kot pa pomanjkanje znanja. Točke so izgubili, ker so opredelili samo pomen časa ali samo pomen prostora.

Pri nalogi 7 so dopolnjevali besedilo s pomočjo danih možnosti. Težav ni bilo, le izjemo ma se je kak dijak zapletel in izbral neprimerno izbiro.

Pri nalogi 8 ni bilo večjih težav.

Z reševanjem naloge 9 niso imeli pretiranih težav, pojavljale so se samo klasične zame njave za reke, ki so dokaj skupaj, zato odbitek točk.

Pri delu z besedilom v nalogi 10 so bili zelo uspešni. Težava se je pojavila pri naštevanju poklicev, ker so se nekateri zadovoljili samo z enim, kar pa ni bilo dovolj.

Nalogo 11 so reševali brez težav.

Pri nalogi 12 je tu in tam manjkalo pojasnilo. Dijaki se zadovoljijo samo z naštevanjem.

Pri nalogi 13 so imeli precej težav, saj najdbe niso prepoznali, zato je tudi ovrednotiti niso mogli. Najpogosteje se je pojavljal dogovor Hamurabijev zakonik, kar pa je glede na navodila dokaj nerazumljivo.

Naloga 14 je spet zahtevala delo z besedilom. Posebnih težav dijakom ni povzročala. Mogoče so bile nekoliko skope njihove utemeljitve, vendar za to ni bilo predvidene posebne točke.

Z znanjem dijakov pri testu sem zadovoljna. Moj namen, da prvi test za dijake ne sme predstavljati nekega večjega šoka, je bil dosežen. Povprečna ocena je bila nad 3,5, kar je v mejah pričakovanega. Pri eni nalogi bom popravila navodila, tam, kjer so bila odstopanja, bom v prihodnje pri utrjevanju poskusila kaj bolj poudariti.

Refleksija

Pri sistematičnem sestavljanju pisnih preizkusov sem se kljub svoji dolgoletni praksi naučila veliko novega. Do zdaj sem se pri sestavljanju testov opirala na maturitetne naloge in upoštevala didaktična priporočila, ki sem jih osvojila med študijem in na seminarjih. Upoštevala sem, da mora biti približno polovica nalog minimalne ravni zahtevnosti.

Pri načrtnem sestavljanju pisnih preizkusov, po navodilih, ki smo jih dorekli v okviru razvojne skupine za zgodovino, pa se mi je zdelo, da je vse postavljeno na glavo. Najprej sem določila število možnih točk. Preračunala, koliko točk mora dijak zbrati pri nalogah, pri katerih preverjam minimalno, osnovno ali višjo raven znanja, in koliko od tega mora biti dela z viri pri posamezni ravni. Na ta način sem dobila neko sliko o točkah, ki jih lahko razdelim med naloge na različnih ravneh. Pri oblikovanju nalog sem skušala slediti določenemu logičnemu zaporedju. Trudila sem se vključevati različne vire, vendar se je bilo pri tem zelo težko držati dogovorjenega 30- odstotnega deleža razpoložljivih točk. Težave sta mi povzročala obilica podobnih virov in tudi vprašanje, kaj smem in česa zaradi avtorskih pravic ne smem uporabiti.

Ugotovila sem, da bi brez natančno načrtovane razdelitve uporabila preveč virov, predvsem pa bi zastavila naloge na previsoki ravni zahtevnosti.

Pisni preizkus znanja

Zakaj je pomembna zgodovina. Od mestnih držav do prvih imperijev (Prve civilizacije)

Suzana Rauter

Ime in priimek: _____

Ocena: _____

1. Dopolni: (3 t)

Rojen sem leta To je _____ desetletje _____ stoletja.

Leto 1326 sodi v _____ polovico _____ stoletja.

Mama je rojena, to je v _____ letih dvajsetega stoletja.

Leto 733 pr. Kr. sodi v _____ stoletje _____.

2. Na časovnem traku označi: (4 t)

- stari vek
- prvo tisočletje pr. Kr,
- leto tretje grške olimpijade (prva 776 pr. Kr.)
- sedmo stoletje pr. Kr.

3. Kronološko razvrsti naslednja obdobja (od najstarejšega do najmlajšega) tako, da nad obdobje zapišeš zaporedno številko. (3 t)

ANTIKA, PALEOLITIK, NOVI VEK, NEOLITIK, BRONASTA DOBA, SREDNJI VEK

4. Zgodovinske vire na slikah poveži z ustrežno skupino.¹

(3 t)

materialni viri

pisni viri

5. Pojasni naloge muzejev. Pri pojasnilu si pomagaj s primeri iz poznanega muzeja. (3 t)

¹ Slikovno gradivo pri 4. nalogi:
 a) Sfinga: http://en.wikipedia.org/wiki/Great_Sphinx_of_Giza# (dostop: 30. 8. 2014).
 b) Listina (deželni ročin): http://sl.wikipedia.org/wiki/De%C5%BEelni_ro%C4%8Din#mediaviewer/File:De%C5%BEelni_ro%C4%8Din_kralja_maksimiljana_za_kranjsko_sl.jpg (dostop: 30. 8. 2014).
 c) Grb: http://sl.wikipedia.org/wiki/Grb_Ob%C4%8Dine_Ljutomer (dostop: 30. 8. 2014).
 d) Neandertalčeva piščal: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/57/Pi-scalDivjeBabe.jpg> (dostop: 30. 8. 2014).
 e) Vaška situla: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Situla_z_Va%C4%8D#mediaviewer/File:PMS_-_va%C5%A1ka_situla_\(1\).jpg](http://sl.wikipedia.org/wiki/Situla_z_Va%C4%8D#mediaviewer/File:PMS_-_va%C5%A1ka_situla_(1).jpg) (dostop: 30. 8. 2014).
 f) Sejem v Ljutomeru (osebni arhiv Suzane Rauter).

6. Zakaj je pri zgodovini pomembno iskanje vzročno-posledičnih povezav? (2 t)

7. Dopolni besedilo. Med navedenimi možnostmi izberi ustrezne. (KAMEN, LOV, KOSTI, LES, BAKER, BRON, ŽELEZO, NABIRALNIŠTVO, POLJEDELSTVO, ŽIVINOREJA, OBRT, TRGOVINA, VAS, MESTO) (4 t)

Ljudje v kameni dobi so se preživljali z _____ in _____.

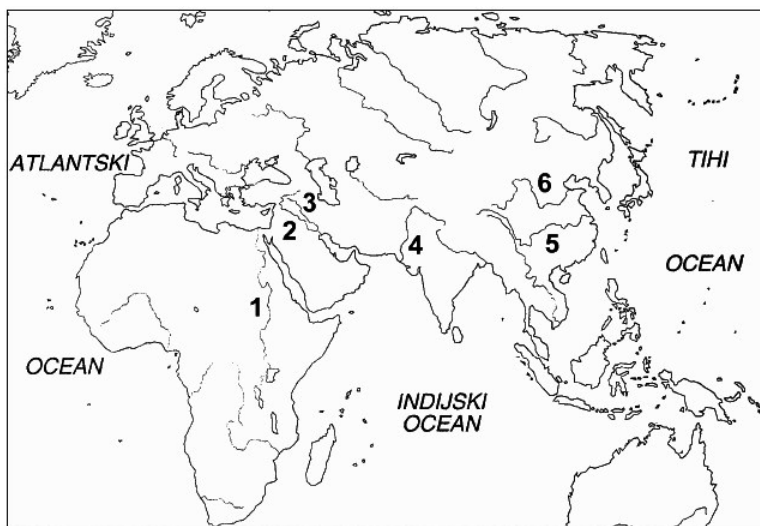
V neolitiku pa še s _____ in _____.

V tem obdobju so se iz odprtih planjav preselili v preproste kočje; nastale so prve _____ . Orodje in orožje so izdelovali iz _____ , _____ in _____ .

8. V času visokih civilizacij se je zvrstilo veliko držav z znamenitimi vladarji. Vladaraje in njihove države poveži tako, da številko pred državo dodaš pred ustreznega vladarja. (3 t)

1. Novobabilonsko kraljestvo	_____ Hatuzili
2. Ur	_____ Nebukadnezar II.
3. Asirsko kraljestvo	_____ Menes
4. Starobabilonsko kraljestvo	_____ Asurbanipal
5. Hetitska država	_____ Urnamu
6. Egipt	_____ Hamurabi

9. Oglej si zemljevid in k številkam pod zemljevidom zapiši imena rek, ob katerih so se razvile prve civilizacije. (3 t)

(Vir: Pastar, Z., Sobotkiewicz, J., 1998: Zgodovina 1: Delovni zvezek za prvi letnik, str. 23. DZS. Ljubljana)

1.	2.	3.
4.	5.	6.

10. Izobraženega prebivalstva pa je bilo v tem času malo, čeprav so tudi tedaj delovale šole. Šole so obiskovali dečki. Kaj so se v šolah učili? Za kakšne poklice so se izšolali? Kakšen je bil odnos do znanja v Sumeru? Pri odgovorih upoštevaj spodnja vira. (3 t)

»Kaj si delal v šoli? 'Računal sem na svoji tablici (ali recitiral z nje), pojedel malico, naredil svojo (novo) nalogo, jo popisal in dokončal; nato so mi dodelili ustno nalogo, popoldne pa pismeno. Ko so nas pustili iz šole, sem šel domov, stopil v hišo in našel očeta sedečega na stolu. Povedal sem mu o svoji pismeni nalogi, nato sem mu recitiral s tablice in oče je bil vesel.' «

»A ti si mlad butec, bahač; ne znaš napraviti tablice, ne znaš ugnesti gline. Še svojega imena ne znaš napisati, glina se ne prilega tvoji roki. Bistri bedak, zamaši, zamaši si ušesa. Ne moreš mi biti enak jaz sem Sumerec.

(Zgodovina človeštva I/2. Začetki civilizacije. Ljubljana: DZS, 1969, str. 295, 296.)

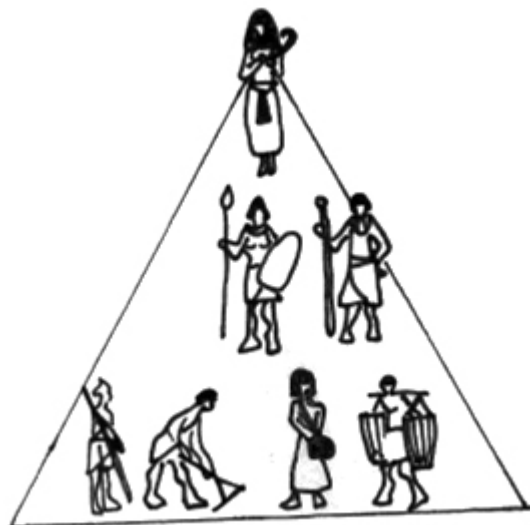
11. Razloži pojma tako, da pojasniš podobnosti in razlike. (2 t)

TOTEMIZEM

ANIMIZEM

12.S pomočjo vira pojasni družbeno strukturo v Egiptu.

(3 t)

Slika: družbena struktura v Egiptu (Risba: Špela Torič.)

13.Na sliki je ena najpomembnejših najdb za razumevanje zgodovine Egipta. Poimenuj jo in ovrednoti njen pomen.

(2 t)

http://en.wikipedia.org/wiki/Rosetta_Stone#mediaviewer/File:Rosetta_Stone.JPG
(dostop: 30. 8. 2014.)

14. Natančno preberi besedilo iz Hamurabijevega zakonika in ugotovi, kateri družbeni sloj je v členih omenjen? Kakšne kazni so predvidene za ta sloj? Svojo ugotovitev utemelji. (2 t)

106

Če je mali trgovec dobil srebro od velikega trgovca, vendar pa je to svojemu velikemu trgovcu zatajil, bo ta veliki trgovec pred božanstvom in pred pričami malemu trgovcu dokazal, da je srebro dobil, in nato bo mali trgovec velikemu trgovcu dal trikrat toliko srebra, kakor ga je dobi.

107

Če je veliki trgovec poveril (= dal) malemu trgovcu (naročilo) in je nato mali trgovec svojemu velikemu trgovcu vrnil vse, kar mu je veliki trgovec dal, veliki trgovec (pa) je zatajil vse, kar mu je mali trgovec dal, (tedaj) bo ta mali trgovec dokazal velikemu trgovcu pred božanstvom in pred pričami in nato bo veliki trgovec zato, ker je svojemu malemu trgovcu zatajil, dal malemu trgovcu šestkrat toliko, kolikor je (od njega) dobil.

(Viktor Korošec, Slovenski prevod določb Hamurabijevega zakonika, V: ZZR, 24, 1954 str. 53-96.)